

Praha 25. listopadu 2025
Č. j.: MZP/2025/270/1508
Sp. zn.: ZN/MZP/2025/270/387
Vyřizuje: Bc. Monika Bartáková
Tel.: 267 122 217
E-mail: Monika.Bartakova@mzp.gov.cz

Odpověď k žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Vážený pane,

Ministerstvo životního prostředí (dále jen „ministerstvo“) obdrželo dne 7. 11. 2025 Vaši žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“). Konkrétně žádáte poskytnutí následujících informací:

„Dne 9. února 2017 nabyl účinnosti zákon č. 14/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSZ“), a další související zákony, na jehož základě zákonodárce vložil do ZSZ mj. nová ust. § 4a – § 4c ZSZ.

Podle ust. § 4b ZSZ je zadavatel povinen vyloučit ze zadávacího řízení vedeného podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“) obchodní společnost, ve které veřejný funkcionář uvedený v ust. § 2 odst. 1 písm. c) ZSZ nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti. Takové obchodní společnosti je pak současně podle ust. § 4c ZSZ mj. zakázáno poskytnout dotaci podle právního předpisu upravujícího rozpočtová pravidla. Výraz „právní předpis upravující rozpočtová pravidla“ použitý v ust. § 4c ZSZ zákonodárce doplnil o poznámku pod čarou č. 14 odkazující na zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZRP“).

V návaznosti na návrh prezidenta republiky ze dne 15. února 2017 podle ust. § 64 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, na zrušení ust. § 4a – § 4c ZSZ (a dalších ustanovení ZSZ) vydal Ústavní soud dne 11. února 2020 nález, sp. zn. Pl. ÚS 4/17-2, v němž provedl abstraktní kontrolu ústavnosti napadených ustanovení (dále jen „Nález 4/17“).

Dále je třeba podotknout, že v nedávné době došlo u vnitrostátní legislativy a rozhodovací praxe správních soudů k dalšímu vývoji, který může mít zcela zásadní dopady na výklad, resp. aplikaci ust. § 4a – § 4c ZSZ. Ze strany příslušných ústředních orgánů státní správy nicméně doposud

nebylo oficiálně vydáno jakékoliv relevantní stanovisko či jednotný metodický pokyn k výkladu předmětných ustanovení, který nevyplývá ani z ustálené soudní rozhodovací praxe.

Ministerstvo životního prostředí (dále jen „Ministerstvo“) je veřejným zadavatelem ve smyslu ust. § 4 odst. 1 písm. a) ZZVZ. Podle ust. § 14 odst. 2 ZRP je Ministerstvo rovněž jedním z taxativně vymezených subjektů oprávněných k poskytování dotací ze státního rozpočtu. Z právního postavení Ministerstva tedy jednoznačně vyplývá jeho povinnost postupovat při zadávání veřejných zakázek podle ZZVZ, resp. poskytování dotací podle ZRP, mj. v souladu s ust. § 4b, resp. § 4c ZSZ.

Vzhledem k přetrvávajícím právním nejasnostem ve výkladu ust. § 4a – § 4c ZSZ a dalších věcně souvisejících ustanovení ZSZ Vás proto žádám o zaslání všech stanovisek, metodik, výkladových materiálů, dopisů, interních podkladů či jakýchkoliv jiných dokumentů obsahujících výklad, resp. právní názor, Ministerstva k ust. § 3 a ust. § 4a – § 4c ZSZ (vč. externích právních analýz vztahujících se k uvedeným ustanovením ZSZ); současně Vás žádám také o zaslání veškerých dokumentů obsahujících analýzu závěrů uvedených v Nálezu 4/17 a Nálezu 41/23.

Nad rámec výše uvedeno Vás žádám o sdělení, zda Ministerstvo v rámci své činnosti vede

- přehled obsahující výčet veřejných funkcí, jichž se týká omezení vyplývající z ust. § 4b a § 4c ZSZ (dále jen „Seznam VF“), a*
- seznam obchodních společností, na něž zákaz vyplývající z ust. § 4b a § 4c ZSZ dopadá (dále jen „Seznam OS“; Seznam VF a Seznam OS dále společně jen „Seznamy“).*

V případě kladné odpovědi na předchozí otázku Vás žádám o zaslání, resp. poskytnutí Seznamů, jakož i poskytnutí následujících souvisejících informací:

- 1) Je Ministerstvo zákonem zmocněno k vydání a pravidelné aktualizaci Seznamů? V případě kladné odpovědi žádám o uvedení příslušného zákona.*
- 2) Existuje interní metodický pokyn či jiný obdobný dokument stanovující postup Ministerstva při posouzení obchodní společnosti z hlediska naplnění podmínek aplikace ust. § 4b a § 4c ZSZ za účelem jejich případného zařazení na Seznam OS? Pokud ano, žádám o jeho poskytnutí.*
- 3) Z jakých podkladů Ministerstvo vychází při posouzení naplnění podmínek aplikace ust. § 4b a § 4c ZSZ ze strany obchodních společností zařazovaných na Seznam OS?*
- 4) Je zařazení společnosti na Seznam OS dotčené obchodní společnosti Ministerstvem oznamováno?*
- 5) Jaký útvar Ministerstva rozhoduje o zařazení určité obchodní společnosti na Seznam OS?*
- 6) Je proces posouzení naplnění podmínek aplikace ust. § 4b a § 4c ZSZ ze strany obchodních společností za účelem jejich zařazení na Seznam OS jednostupňový či vícestupňový? Podléhá zařazení určité společnosti na Seznam OS internímu přezkumu?*

7) *Jak často Ministerstvo provádí aktualizaci Seznamu OS?"*

K výše uvedenému Vám sdělujeme následující:

Obecně:

Odkazovaný náleze Ústavního soudu (ÚS) spis. zn. Pl. ÚS 4-17-2 z části zamítl a z části odmítl návrhy na zrušení částí zákona o střetu zájmů. Z jeho výrokové části neplynou žádné povinnosti. Z odůvodnění plyne, že je obecnou povinností demokratického právního státu nejen vytvořit veřejnému funkcionáři takové podmínky, aby mohl svou funkci řádně vykonávat, ale také zamezit tomu, aby takto svěřenou moc mohl využívat k prosazování vlastních (osobních) zájmů na úkor zájmu veřejného, a tím i důvěry veřejnosti. Ústavní soud konstatoval, že právní úprava nikomu nebrání ucházet se o veřejnou funkci z důvodu možného střetu zájmů založeného na majetku nebo provozování určité činnosti; nestanoví tedy předem, že se o ni vůbec nelze ucházet. V takovém případě by sporné otázky musely být vyřešeny dříve, než by k volbě nebo jmenování došlo. Naopak stanoví, že se o veřejnou funkci může ucházet každý s tím, že případný vznik neslučitelnosti nebo střetu zájmů bude řešen až v případě, že veřejnou funkci nabude. Náš ústavní pořádek tak vyžaduje, aby se rozhodovali uchazeči o veřejnou funkci, nikoli aby stát změnil svou povahu tím, že se přizpůsobí osobní situaci a soukromým zájmům uchazečů a přestane být představitelem veřejného zájmu a obecného blaha pro všechny, jak to vyžaduje Ústava. ÚS rozlišil mezi dopady zákona o střetu zájmů na napadené ustanovení § 4a (provozování rozhlasu a televize a vydávání periodického tisku) a § 4b a § 4c (ucházení se o veřejné zakázky, dotace a investiční pobídky). Úprava v § 4a je podle Ústavního soudu především řešením vnitrostátních otázek politického a ústavního systému v zájmu zachování zásad demokratického právního státu a s tím spojené národní identity. Z členství ČR v EU vyplývá závazek loajální spolupráce s jejími orgány, tedy činit veškerá vhodná obecná nebo zvláštní opatření k plnění jejích závazků včetně přijímání „veškerá nezbytná vnitrostátní právní opatření k provedení právně závazných aktů Unie“. Unijním právem chráněný zájem na řádném nakládání s finančními prostředky rozpočtů Evropské unie a na čistotě soutěžního prostředí by měl být shodný se zájmem každého členského státu, jehož finanční příspěvky tvoří součást těchto unijních rozpočtů a jehož národní trh je součástí jejího vnitřního trhu. Dle ÚS je při výkladu vnitrostátních právních předpisů, včetně ústavních, nutno naplňovat Ústavu ČR ve vztahu k právu EU rovněž tak, že v oblasti spadající do působnosti práva Evropské unie je třeba dotčené vnitrostátní předpisy vykládat s přihlédnutím k principům plynoucím z jejího práva.

Nález ÚS spis. zn. Pl. ÚS 41/23 zrušil novelizaci zákona o střetu zájmů z důvodu procesní neústavnosti, kdy k této novelizaci došlo tzv. „poslaneckým přílepem“, zákon tak byl „vrácen“ ze strany ÚS do své předchozí podoby. Hmotně-právně se věci ústavní soud významněji nezabýval.

S argumentací, že ze strany příslušných ústředních orgánů státní správy nebylo vydáno žádné relevantní stanovisko či metodický pokyn k výkladu předmětných ustanovení, nelze souhlasit – dovolíme si Vás odkázat např. na portál Ministerstva spravedlnosti ke střetu zájmů na <https://msp.gov.cz/web/msp/stret-zajmu>.

K Vaším dotazům:

Ministerstvo nedisponuje vlastními podklady či jinými materiály, které by obsahovaly výklad či právní názor k předmětným ustanovením zákona o střetu zájmů. S ohledem na to, že z předmětných nálezů ÚS, na které odkazujete, nevyplývají žádné konkrétní povinnosti, neexistují v rámci ministerstva dokumenty, které by obsahovaly analýzu těchto nálezů.

Ministerstvo nevede seznam veřejných funkcí, jichž se týká omezení vyplývající z předmětných ustanovení zákona o střetu zájmů, neboť tento „seznam“ je ve formě výčtu uveden přímo v tomto právním předpisu (konkrétně § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů).

(Ministerstvo nevede ani seznam veřejných funkcionářů, neboť vést takovýto seznam ministerstvu nepřísluší, když k tomu nemá zákonné zmocnění. Tento seznam vede Ministerstvo spravedlnosti a je k dispozici online na <https://msp.gov.cz/web/msp/seznam-vf>.)

Ministerstvo nevede seznam obchodních společností, na které dopadají zakazy plynoucí z předmětných ustanovení zákona o střetu zájmů, neb mu vést takový seznam nepřísluší.

V případě poskytování dotací je vždy prováděna ad hoc kontrola ke dni vydání příslušného dotačního rozhodnutí.

Ostatní dotazy nejsou dle našeho názoru s ohledem na výše uvedené relevantní.

S pozdravem

PhDr. Martin Kocanda, Ph.D.

ředitel odboru koordinace a podpory
státní služby a resortních organizací
a zástupce státní tajemnice
podepsáno elektronicky